

הכרשן הצבאי של „העולם הזה” קובע: „ההיערכות החדשה” מבוססת על כרעי התרנגולת

הנסיגה החלקית:

אשליה!

לא חרי חודשים של תהיות והתלבטויות, החליטה סוף־סוף ממשלת ישראל על־פי המלצת צה"ל, לסגת לקו האוואלי החלטה זו נובעת מתיקוניהם ומציפיותיהם של מקבליה להשיג כמה יעדים צבאיים ומדיניים מצד אחד, מבלי לשלם מחיר רב מדי מצד שני.

היערים הצבאיים, העומרים מאחורי קבלת החלטה זו, הם:

- צימצום האבדות של צה"ל.
- ייעול הלחימה במערכת־הגרי לה, המתנהלת נגד צה"ל בלבנון.
- יציאה ממוקד העימות הדרווי נוצרי.
- חיסכון כוחות ובאמצעים, והקלת נטל־המילואים.

פיתרון פלא. זוהי מערכת שכל תפקידה הוא להתריע על קיומה של חריה, ומידת־יעילותה תלויה בסכינה הגיאוגרפית והאנושית שבה היא פועלת.

ככל שהשטח קשה יותר לתנועת כוחות, ובעל תכנית סבוכה יותר, וככל שהאוכי לוסיה משני עברי הגדר אוהדת יותר את החודרים, כך קלה יותר מלאכת־החריה.

לישראל נסיון רב ביותר כהפעלת גדר־מערכת על כל מה שמתלווה לה (מוצבים, סיורים, ציר־טישטוש, כוחות למירדפים וכו'), הן בביקעת־הירדן, הן בגבול לבנון, במידה שונה של יעילות. אולם יש לזכור את התנאים שבהם פעלו הגדרות בשתי הוירות הללו.

על פי תורת „המילחמה העממית” של מאו, ניתן לחלק את המרחב הקשור ללוחמת הגרילה לשלושה חלקים:

- **בסיס האויב** — השטח שבשליטת הכוחות הלוחמים בגרילה.
- **איזור הגרילה** — השטח שבו מתנהלת הלחימה.
- **בסיס הגרילה** — שבו נהנים אנשי־הגרילה מביטחון יחסי, ושמןו הם יוצאים לאיזור הגרילה.

בגיורת ירדן היוותה הגדרה המערבית (לפחות) את איזור הגרילה, הגדרה המיוחסת את בסיס הגרילה וגדר המערכת נועדה להפריד בין שניהם. האיזור שממערב לגדר הוא מישורי ורחב למדי, וההרים הגובלים בו חשופים מצמחיה. האוכלוסיה, לעומת זאת, סיעה לגרילה, אולם המרחק שהיה על מי שפרץ את הגדר לעבור, כדי להגיע לאוכלוסיה ולהיטמע בה, היה רב למדי. מן הצד הירדני של הגבול נהנה אש"ף מסיועו של הצבא הירדני עד ספטמבר 1970, ומאז פועל הצבא הירדני למניעת חדירות משיטחו.

כגבול הצפון היקשו התנאים הטופוגרפיים — שטח הררי קשה והתכנית של צמחיה — על מניעת חדירות. אולם, לעומת זאת, האוכלוסיה שמעברו הישראלי של הגבול היתה חמושה ומאורגנת במיסגרת ההגנה המרחבית לסיכול חדירות. מן הצד הלבנוני של הגבול שלט אש"ף בשטח עד מיבצע ליטאני, שהפך את החריה למשימה קשה ביותר.

מן האמור לעיל עולה הזות קשה לגבי יכולתו של צה"ל להיאבק בפיוגועים, שכן אין לו סיכוי לזכות בקרב על אהרתה של האוכלוסיה האזרחית.

קיומם של גורמים מקומיים המשתפים פעולה עם צה"ל, והמאורגנים במיליציות מקומיות (אנצאר) לא ישנה הרבה. עד כה היתה עיקר התועלת בקיומן במסירת מידע לגבי הנעשה בסביבותיהם (לשם כך לא צריך מיליציות — די ברשת של מודיעים), וכפי שמלמד נסיון ויאטי נאם, כושר־העמידה של גורמים מקומיים כאלה נגד הגרילה אינו רב ביותר. אותם גורמים נוטים לקחת

סוריה ואש"ף, ויש להניח שחכריה נטלו חלק בפיוגועים נגד צה"ל.

העיר צידון, שתישאר תחת שליטה ישראלית, תמשיך להיות, ללא ספק, מוקד לפיוגועים בצה"ל. מחצית אוכלוסיית העיר היא מוסלמית־סונית, ויש בה מיעוט שיעי גדול לצד נוצרים ודרוויים מעטים. בזמן מילחמת־האזרחים פעלה בצידון מיליציה נאצרית בשם „האירגון העממי הנאצרי”, בפיקודו של מוצטפא סעד, בנו של ציר־הפרלמנט מערוף סעד, שנהרג בתקריות שהיו בצידון ערב מילחמת־האזרחים.

אין ספק שריכוז כה גדול של אוכלוסיה סונית, מוליטנטית בחלקה, ימשיך להיות בסיס ללוחמת־גרילה עירונית, כפי שהיה עד כה.

לא לה יש להוסיף, כמובן, גם את האוכלוסיה הפלסטינית כדרוס־לבנון. רובה של אוכלוסיה זו מרוכז במחנות־הפליטים, וחלק מן הפלסטינים בדרום חי בערים מחוץ למחנות. אין ספק כי פעילות־הגרילה נגד צה"ל זוכה לתיוכה בסיוע מצידה של אוכלוסיה זו.

גורם נוסף, שיש להביאו בחשבון, הוא האוכלוסיה הדרוויית בדרום, המתרכזת בעיקר בנפות האציבא ורשיא. אמנם, מישקלם של תומכיה־ג'נבלאט באיזורים אלה קטן, יחסית למישקלם בשוף, אולם אף הם עשויים לקחת חלק בפיוגועים, וייתכן שהשתתפו בפיוגועים שהיו לאחרונה בכקאע.

על כל אלה יש להוסיף את הפלאגנות, אשר מתוך שאיפתם להיות הגורם המוביל בקרב הנוצרים בלבנון רואות בעין רעה את התחזקותו של סעד חדר, ועלולות לנסות לשבש אותה. (לאחרונה אירעו כמה תקריות בין כוחות חדר לפלאגנות.)

מורכבת ממוסלמים־שיעים, המהווים את העדה המפגרת והנחשלת ביותר בלבנון. כמו העדות האחרות, מפוצלת גם זו בין פלגים יריבים שונים, ובהם יסודות חומייניסטיים ופרוסטוריים מובהקים. המיליציה המוויינת השיעית

— אירגון „אלי־אמל” — אף כי לחמה לעיתים באירגונים פלסטיניים לפני הפלישה הישראלית, ולא נטלה חלק בהתנגדות לה, שיתפה פעולה עם

ספק רב אם אכן תשיג הנסיגה את היעדים הללו, ולא גם חלקית.

● הגרילה חישוך

כינת התקריות שבהם הותקפו כוחות צה"ל בלבנון מעלה כי חלק ניכר מן התקריות והנפגעים היו באיזורים שתישאר כשליטת צה"ל גם לאחר הנסיגה. רוב ההרוגים שהיו לצה"ל בחודשים האחרונים בלבנון היו בשטחים אלה.

הנסיגה לא תביא בהכרח לצימצום התקריות והנפגעים, שכן יש להניח כי האירגונים הפלסטיניים והגורמים המקומיים הפועלים נגד צה"ל ירכזו את מאמציהם באיזורים שבהם יהיה זה פרוט.

מידת ההצלחה של מילחמת־הגרילה תלויה במידת התמיכה של האוכלוסיה האזרחית בלוחמת־הגרילה. כדוברי מאו צה"טונו, על אישיה־הגרילה לנוע בקרב האוכלוסיה ברג במים.

אין זה סוד כי האוכלוסיה בדרוס־לבנון, כרובה, אינה אוהדת את צה"ל. כינת הרכב האוכלוסיה בדרום מעלה כי רבים הגורמים העויינים את ישראל, לא רק על רקע הכיבוש אלא גם מסיבות פוליטיות ואידאולוגיות רחבות יותר.

רוב האוכלוסיה בדרוס־לבנון

מאח — רוני שפינגר

כחשבון כי שהייתו של צה"ל בלבנון היא זמנית, וכי יש להימנע מהסתבכות עם מי שעלול לבוא במקומו.

● הגדר לא תעזור

אחד האמצעים שבהם תולים מצדדי הנסיגה החלקית את תיקוניהם לצימצום פעילות־הגרילה בדרום הוא הקמתה של גדר־מערכת. גדר כזו תאפשר, לרעתם, למנוע העברה של אנשים ואמצעי־לחימה לדרום.

מאחר שצה"ל לא יוכל לנתק את החלק שבשליטתו משאר חלקי לבנון, יש להניח כי זרימת האוכלוסיה מחלק אחד לחלק אחר תאפשר חודרת אנשים ואמצעי־לחימה, שכן יהיה קשה לפקח על התנועה הגדולה, כך שהדבר יקטין את יעילות הגדר. אולם גם בלי זאת, גדר מערכת אינה

פליטים פלסטינים ליד ראש־הירדן מסתכלים בטנק של צה"ל כמו דגים במים